ECLI:LV:REZT:2021:0909.C29454719.4.S
Civillieta Nr. C 29454719

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2021.gada 9.septembrī

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Jonikāns,
ar sekretāri I.Stepuli,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par parāda piedziņu un sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pretprasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par ieskaita atzīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 12.septembrī tiesā prasības pieteikumu pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums B/" (turpmāk arī – atbildētājs) par parāda piedziņu un 2019.gada 12.decembrī papildinājumus pie tā iesniegusi sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (turpmāk arī – prasītājs). Prasītājs norāda, ka 2019.gada 1.aprīlī starp sabiedrību ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums B/" kā pasūtītāju un /Nosaukums A/ kā izpildītāju noslēgts būvdarbu līgums AP-005-LVS/2019 (turpmāk arī – līgums). Saskaņā ar līguma noteikumiem prasītājs apņēmās veikt līguma 1.1.punktā minēto objektu energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanai nepieciešamo darbu kopumu, savukārt atbildētājs apņēmās samaksāt par veiktajiem darbiem. Prasītājs veica līgumā noteiktos darbus un saskaņā ar līguma 7.5.punktu iesniedza atbildētājam darbu izpildes aktu par 2019.gada jūnijā veiktajiem darbiem. Saskaņā ar līguma 7.6.punktu atbildētājs apstiprināja iepriekš minēto darbu izpildes aktu. Prasītājs uzskata, ka saskaņā ar Civillikuma 2223.panta pirmo daļu, tiklīdz pasūtījums izpildīts un atzīts par labu, pasūtītājam jāsamaksā uzņēmējam norunātā maksa; kur zināmiem darbiem pastāv normētas cenas, tur maksa noteicama pēc tām. Saskaņā ar līguma 4.5. un 7.10.punktu 2019.gada 5.jūlijā prasītājs sagatavoja atbildētājam rēķinu Nr.55-011 par kopējo summu 74 588,11 *euro*, rēķina apmaksas termiņš bija noteikts līdz 2019.gada 12.jūlijam. Atbildētājs rēķinu norādītajā termiņā nav apmaksājis.

2019.gada 22.jūlijā prasītājs nosūtīja atbildētājam paziņojumu Nr.1-22/07, ar kuru, saskaņā ar līguma 10.3.3.punktu, vienpusēji atkāpās no līguma sakarā ar to, ka atbildētājs kavēja līgumā paredzētos maksājumu veikšanas termiņus ilgāk kā 10 darba dienas no rēķina izstādīšanas brīža. Vienlaicīgi, saskaņā ar līguma 10.4.punktu, prasītājs lūdza atbildētāju apmaksāt faktiski padarītos darbus. Prasītājs saņēma arī atbildētāja 2019.gada 23.jūlija paziņojumu Nr.2-23/07/2019 par būvdarbu līguma izbeigšanu, ar kuru atbildētājs paziņoja, ka atkāpjas no līguma. Līdz ar to līgums izbeigts gan no prasītāja, gan no atbildētāja puses.

Atbildētājs, atzīstot prasītāja izstādīto rēķinu, ir veicis divus maksājumus par kopējo summu 28 072,83 *euro*, un proti, 2019.gada 12.jūlijā maksājumu 18 072,83 *euro* apmērā un 2019.gada 17.jūlijā maksājumu 10 000 *euro* apmērā. Izmantojot ieskaitu, pušu starpā dzēstas arī parādsaistības 36 580,03 *euro* apmērā. Līdz ar to nedzēstais pamatparāds uz 2019.gada 19.augustu sastāda 9 935,25 (74 588,11 *euro* – 28 072,83 *euro* – 36 580,03 *euro*) *euro*. Tāpat prasītājs, atbilstoši līguma 9.2.punktam, jo atbildētājs apņēmies maksāt nokavējuma procentus 0,1 procenta apmērā no nokavētās maksājuma summas par katru maksājuma kavējuma dienu, par rēķina samaksas kavējumu par laika periodu no rēķinā noteiktā samaksas termiņa – 2019.gada 12.jūlija līdz 2019.gada 11.decembrim, t.i., par 152 dienām aprēķinājis līgumiskos nokavējuma procentus 1 510,16 (9 935,25 *euro* x 0,1% x 152 dienas) *euro* apmērā. Prasītājs 2019.gada 29.jūlijā nosūtījis atbildētājam brīdinājumu, aicinājis nekavējoties apmaksāt parāda summu. Atbildētājs parādu nav samaksājis. Pamatojoties uz Civillikuma 1765.pantu, 2223.panta pirmo daļu, Civilprocesa likuma 127., 128., 129., 130.pantu prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja, par labu viņam, pamatparādu 9 935,25 *euro* apmērā un līgumiskos nokavējuma procentus 1 510,16 *euro* apmērā, kopā 11 445,41 *euro*, kā arī samaksātos tiesāšanās izdevumus (lietas 5.-8., 72.-76.lapa).

[2] Atbildētājs – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „/Nosaukums B/", tiesā iesniedzis rakstveida paskaidrojumu, ka prasību neatzīst. 2019.gada 1.aprīlī starp pusēm noslēgts būvdarbu līgums Nr.AP-005-LVS/2019 par energoefektivitātes paaugstināšanas būvdarbu veikšanu objektos /adrese/ un /adrese/. Līguma 4.1.punktā puses vienojās, ka kopējā līguma summa ir 435 000 *euro* un saskaņā ar līguma 4.2.1.punktu attiecīgajā summā ietilpst arī izdevumi par darbu veikšanai nepieciešamajiem materiāliem. Turklāt līguma 5.4.punktā puses vienojās, ka prasītājam ir pienākums nodrošināt arī visu materiālu piegādi objektā. Proti, līguma maksā tika iekļauta gan samaksa par veicamajiem darbiem, gan arī visu darbiem nepieciešamo materiālu iegāde un piegāde. Prasītājs nespēja pildīt līguma 5.4.punktā noteiktās saistības patstāvīgi iegādāties un piegādāt būvdarbu veikšanai nepieciešamos būvniecības materiālus. Tā kā atbildētājam bija nepieciešama darbu pabeigšana noteiktajā termiņā un atbildētājs nevarēja pieļaut dīkstāvi objektos tikai tādēļ, ka prasītājs nebija spējīgs, iegādājoties darbiem nepieciešamos materiālus, no savas puses nodrošināt līguma izpildi, puses vienojās, ka būvniecības materiālu iegādi un piegādi veiks atbildētājs. 2019.gada jūlijā atbildētājs iegādājās un piegādāja prasītājam būvdarbu veikšanai nepieciešamos būvmateriālus par kopējo summu 54 496,66 *euro*, ko apliecina 2019.gada 8.jūlija rēķins Nr.013-LVS2019, 2019.gada 9.jūlija rēķins Nr.014-LVS2019 un 2019.gada 10.jūlija rēķins Nr.017-LVS2019. Ar 2019.gada 23.jūlija paziņojumu Nr.1-23/07/2019 par ieskaita veikšanu, atbildētājs paziņoja, ka dzēš prasītāja prasījumu 54 496,66 *euro* apmērā ar savu prasījumu 54 496,66 *euro* apmērā. Atlikušais prasītāja prasījums 20 091,45 *euro* apmērā tika apmaksāts 2019.gada 12.jūlijā par summu 18 072,83 *euro* un 2019.gada 17.jūlijā par summu 10 000 *euro*, no kuriem 2 018,62 *euro* bija maksājums rēķina galējai apmaksai, bet 7 981,38 *euro* bija avanss turpmākajiem darbiem (lietas 41.-43.lapa).

[3] Prasītājs – /Nosaukums A/, sniedzis atsauksmi uz atbildētāja paskaidrojumu. Prasītājs uzskata, ka atbildētājs savā paskaidrojumā sniedz lietas faktiskajiem apstākļiem neatbilstošas ziņas. Kā prasītājs norādījis jau iepriekš, ar savu 2019.gada 23.jūlija paziņojumu Nr.1-23/07/2019 par ieskaita veikšanu atbildētājs piedāvāja prasītājam dzēst no rēķina izrietošo parāda daļu 54 496,66 *euro* apmērā ar ieskaitu, kas izriet no trīs rēķiniem: 2019.gada 8.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.013-LVS2019, 2019.gada 9.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.014-LVS2019 un 2019.gada 10.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.017-LVS2019. Atbildot uz šo piedāvājumu, prasītājs atbildētājam nosūtīja 2019.gada 29.jūlija brīdinājumu Nr.2907-1 par saistību labprātīgu izpildi un maksātnespējas pieteikuma iesniegšanu tiesā, kurā norādīja, ka atzīst prasījumus 36 580,03 *euro* apmērā, kas izriet no 2019.gada 8.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 22 667,25 *euro*, 2019.gada 9.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.014-LVS2019 par kopējo summu 6 003,38 *euro* un 2019.gada 10.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 7 909,40 *euro*. Brīdinājumā turpmāk prasītājs atbildētājam norādīja, ka pārējos prasījumus tas neatzīst, jo rēķinos norādīti materiāli, ko atbildētājs ir piegādājis uz citiem objektiem un tiem nav nekāda sakara ar objektiem, kuros darbus veic prasītājs.

Prasītājs ir pilnībā atzinis prasījumu, kas izriet no 2019.gada 9.jūlija pavadzīmes Nr.014-LVS2019 par kopējo summu 6 003,38 *euro*, kas nozīmē, ka strīds šajā sakarā starp pusēm nepastāv.

Savukārt par pārējo divu pavadzīmju summām starp pusēm ir strīds.

2019.gada 8.jūlija pavadzīmei Nr.013-LVS2019 atbildētājs bija sagatavojis 3 (trīs) tās versijas, kuras bija nosūtījis prasītājam uz e-pastu /elektroniskā pasta adrese/ Proti, pirmā pavadzīmes versija e-pastā tika saņemta 2019.gada 12.jūlijā plkst. 12.^{16} par summu 32 307,50 *euro*, otrā versija – 2019.gada 16.jūlijā plkst. 11.^{55} par summu 24 854,40 *euro*, un trešā versija – 2019.gada 16.jūlijā plkst. 16.^{02} par summu 22 667,25 *euro*. Pavadzīme tika sastādīta haotiski, pēdējā e-pastā saņemtā pavadzīme bija par summu 22 667,25 *euro*, ko prasītājs arī atzina savā brīdinājumā un ko norādīja arī prasībā.

Attiecībā uz 2019.gada 10.jūlija pavadzīmi Nr.017-LVS2019 atbildētājs sagatavoja jau 4 (četras) tās versijas, kuras bija nosūtītas prasītājam uz e-pastu /elektroniskā pasta adrese/ Un proti, pirmā pavadzīmes versija e-pastā tika saņemta 2019.gada 12.jūlijā plkst. 12.^{16} par summu 18 204,40 *euro*, otrā versija – 2019.gada 16.jūlijā plkst. 11.^{55} par summu 15 040,96 *euro*, trešā versija – 2019.gada 16.jūlijā plkst. 16.^{02} par summu 12 383,30 *euro*, un ceturtā versija – 2019.gada 16.jūlijā plkst. 17.^{30} par summu 7 909,40 *euro*. Arī šī pavadzīme tika sastādīta haotiski, pēdējā e-pastā saņemtā pavadzīme bija par summu 7 909,40 *euro*, ko prasītājs arī atzina savā brīdinājumā un ko norādīja arī prasībā. Izmantojot ieskaitu, pušu starpā tika dzēstas parādsaistības 36 580,03 (22 667,25 *euro* + 6 003,38 *euro* + 7909,40 *euro*) *euro* apmērā.

Tādējādi prasītājs uzskata, ka prasībā norādītā pamatparāda summa 9 935,25 *euro* apmērā ir pareiza. Atbildētājs paskaidrojumos norādot, ka ar ieskaita palīdzību ir dzēšamas atbildētāja saistības 54 496,66 *euro* apmērā, ir maldinājis tiesu, jo šāda ieskaita summa ir nepareiza un izriet no nepareizām pavadzīmēm. Pretēji atbildētāja rīcībai, ievērojot labas ticības principu, prasītājs ir atzinis pareizo ieskaita summu 36 580,03 *euro* apmērā pat neskatoties uz to, ka šādu pavadzīmju sastādīšana līgumā nebija paredzēta un pavadzīmes nebija parakstītas (lietas 72.-76.lapa).

[4] 2021.gada 5.februārī Rēzeknes tiesā atbildētājs – sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, iesniedzis pretprasību par ieskaita atzīšanu. Atbildētājs ceļ pretprasību par ieskaita atzīšanu, jo pretprasībai un sākotnējai prasībai ir savstarpējs sakars un to kopīga izskatīšana sekmēs lietas ātrāku un pareizāku iztiesāšanu. 2019.gada 1.aprīlī puses noslēgušas būvdarbu līgumu Nr.AP-005-LVS/2019 par energoefektivitātes paaugstināšanas būvdarbu veikšanu objektos /adrese/ un /adrese/. Prasītājs nespēja pildīt līguma 5.4.punktā noteiktās saistības patstāvīgi piegādāt būvdarbu veikšanai nepieciešamos būvniecības materiālus un puses vienojās, ka būvniecības materiālu iegādi un piegādi veiks atbildētājs. 2019.gada jūlijā atbildētājs iegādājās un piegādāja prasītājam būvdarbu veikšanai nepieciešamos būvmateriālus par kopējo summu 54 496,66 *euro*, piegādāja atbilstoši pavadzīmēm Nr.013-LVS2019 (2019.gada 8.jūlijs), Nr.014-LVS2019 (2019.gada 9.jūlijs) un Nr.017-LVS2019 (2019.gada 10.jūlijs). Prasītājs 2019.gada jūlijā nodeva atbildētājam darbus saskaņā ar rēķinu Nr.55-011 par kopējo summu 74 588,11 *euro*. Atbildētājs citē Civillikuma 1846. un 1847.pantu, ka ar ieskaitu jāsaprot prasījuma dzēšana ar pretprasījumu. Pretprasījumu var izlietot arī pret kreditora gribu, ja parādnieka un kreditora prasījumu priekšmeti ir vienādas šķiras, kā arī, ja abiem prasījumiem jau iestājies termiņš. Tā kā abu pušu prasījumu priekšmeti ir vienādas šķiras (naudas prasījumi) un abiem prasījumiem jau bija iestājies izpildes termiņš, atbildētājs bija tiesīgs izlietot ieskaitu bez prasītāja piekrišanas.

Ar 2019.gada 23.jūlija paziņojumu Nr.1-23/07/2019 „Par ieskaita veikšanu" atbildētājs paziņoja, ka dzēš prasītāja prasījumus 54 496,66 *euro* apmērā pēc rēķina Nr.55-011 ar savu prasījumu 54 496,66 *euro* apmērā pret prasītāju pēc rēķiniem Nr.013-LVS2019 (2019.gada 8.jūlijs), Nr.014-LVS2019 (2019.gada 9.jūlijs) un Nr.017-LVS2019 (2019.gada 10.jūlijs). Prasītājs ir paziņojis, ka daļēji iebilst pret ieskaita summu, aizbildinoties ar apstākli, ka daļu no pavadzīmēs norādītajiem būvmateriāliem atbildētājs neesot iegādājies vispār vai esot iegādājies mazākā apmērā, nekā norādījis. Atbildētājs pretprasības pieteikumam pievieno pavadzīmes, no kurām izriet, ka uz objektiem ir piegādāti visi tie būvmateriāli, kuru iegādi prasītājs neatzīst. Turklāt no pavadzīmēm un rēķiniem izriet, ka tie iegādāti un aizvesti uz objektiem 2019.gada jūnijā un jūlija sākumā – laikā, kad objektā strādāja prasītājs. Līdz ar to prasītāja iebildumi pret ieskaitu ir formāli un nepamatoti.

Par būvmateriālu piegādes un pavadzīmju izrakstīšanas apstākļiem atbildētājs paskaidro sekojošo. Atbildētājs un prasītājs veica ikdienas elektroniskā pasta saraksti, it īpaši ņemot vērā apstākļus, ka attiecīgajā laikā prasītājs joprojām darbojās objektos, bet atbildētājs bija uzņēmies sagādāt nepieciešamos būvmateriālus. Atbildētājs sūtīja prasītājam vairākus pavadzīmju projektus, jo būvmateriāli tika pirkti no dažādiem pārdevējiem, ik pēc pāris dienām, un puses mēģināja saskaņot tādas pavadzīmju gala versijas, kurās norādītajos apmaksas termiņos prasītājs vispār varētu veikt to pilnu apmaksu. Jāņem vērā, ka prasītājam jau bija finansiālas grūtības, tādēļ prasītājs arī lūdza samazināt summu, kuru prasītājam būtu jāatmaksā atbildētājam par iegādātajiem būvmateriāliem. Tā kā atbildētājam bija jānodrošina finanšu plūsma, atbildētājs sākotnēji piekrita samazināt pavadzīmju summu atsevišķās pozīcijās, ar noteikumu, ka prasītājs visu atlikušo summu atbildētājam samaksās nekavējoties. Tā kā pie konkrētas vienošanās puses nenonāca, atbildētājs izrakstīja prasītājam pavadzīmes par visu summu, kuru bija iztērējis būvmateriālu piegādei objektam.

Atbildētājs ir salīdzinājis pavadzīmju projektus, kurās norādītās summas atzīst prasītājs 2019.gada 11.decembra atsauksmē, ar pavadzīmēm, kurās pilnā apmērā atbildētājs norādījis summas par iepirktajiem būvmateriāliem, un proti, atbilstoši pavadzīmei Nr.013-LVS2019 32 307,50 *euro* kopsummā prasītājs atzīst summu 22 667,25 *euro* apmērā; atbilstoši pavadzīmei Nr.014-LVS2019 6 003,38 *euro* kopsummā prasītājs atzīst visu summu 6 003,38 *euro* apmērā; atbilstoši pavadzīmei Nr.017-LVS2019 16 185,78 *euro* kopsummā prasītājs atzīst summu 7 909,40 *euro* apmērā. Pavadzīmju kopsumma sastāda 54 496,66 *euro*, no kuras prasītājs atzīst summu 36 580,03 *euro* apmērā. No minētā izriet, ka prasītājs neatzīst atbildētāja prasījumu 17 916,63 *euro* apmērā, proti, daļēji neatzīst pavadzīmēs Nr.013-LVS2019 un Nr.017-LVS2019 norādītās summas. Atbildētājs pievienojis 2 pavadzīmju – Nr.013-LVS2019 un Nr.017-LVS2019 – projektus, kā arī pavadzīmju oriģinālās versijas – tajās atzīmējis pozīcijas, kuras nesakrīt ar prasītāja atzītajām pavadzīmēm un par šīm pozīcijām pievienojis pirkuma apliecinājuma dokumentus.

Tā kā prasītājs ir daļēji apmaksājis atbildētāja pavadzīmes, tad prasītājs ir faktiski apliecinājis pušu vienošanos par būvmateriālu piegādi un atzinis pienākumu apmaksāt piegādātos būvmateriālus. Atbildētājs lūdz atzīt starp pusēm notikušo ieskaitu, saskaņā ar atbildētāja 2019.gada 23.jūlija paziņojumu. Pamatojoties uz Civillikuma 1846., 1847.pantu, Civilprocesa likuma 136.panta pirmo daļu un trešās daļas 3.punktu atbildētājs lūdz atzīt, ka prasītāja prasījums 54 496,66 *euro* apmērā pēc prasītāja 2019.gada 5.jūlija rēķina Nr.55-011 ir dzēsts ar atbildētāja pretprasījumu 54 496,66 *euro* apmērā pēc atbildētāja rēķiniem Nr.013-LVS2019 (2019.gada 8.jūlijs), Nr.014-LVS2019 (2019.gada 9.jūlijs) un Nr.017-LVS2019 (2019.gada

10.jūlijs), saskaņā ar 2019.gada 23.jūlija paziņojumu. Piedzīt no prasītāja, par labu viņam, samaksātos tiesāšanās izdevumus (lietas 115., 116.lapa).

[5] 2021.gada 11.martā Rēzeknes tiesā prasītājs – /Nosaukums A/, iesniedzis rakstveida paskaidrojumu, ka pretprasību neatzīst. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības šajā likumā noteiktajā kārtībā. No tiesību doktrīnas izriet, ka pušu norādītos argumentus un to pamatojumu sauc par meklējamajiem faktiem. Meklējamos faktus norāda puses, taču to faktu sastāvu, kas jāpierāda lietā, galīgi nosaka tiesa saskaņā ar tām materiālo tiesību normām, kuru hipotēzēs ir norādīti fakti, kas nosaka pušu apstrīdētās un aizskartās tiesības un tam atbilstošus pienākumus (*Civilprocesa likuma komentāri. Zin.red. Torgāns K., Dudelis M. Rīga, A/s „Poligrāfists", 1999, 19.lpp.*). Tas nozīmē, ka pierādāmo apstākļu kopums izriet no konkrētās materiālo tiesību normas, pamatojoties uz kuru prasītājs ceļ savu prasību. Sacīkstes princips paredz, ka saskaņā ar Satversmes 92.pantu civillietās jāpierāda tādu faktu esamība vai neesamība, uz kuriem pamatoti pušu prasījumi un iebildumi, kā arī citi fakti, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā (*Civilprocesa likuma komentāri. Zin.red. Torgāns K., Dudelis M. Rīga, A/s „Poligrāfists", 1999, 19.lpp.*). Faktiski, saskaņā ar sacīkstes principu, katrai pusei ir jāpierāda sava prasījuma pamatojums ar paša izvēlētajiem pierādījumiem. Šāda atziņa izriet arī no Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas, kas nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Pārbaudot atbildētāja lietā iesniegtos pierādījumus prasītājs secina, ka pavadzīmes, kurām vajadzētu attiekties uz prasītāju, nav atzīstamas par dokumentiem, jo neatbilst Dokumentu juridiskā spēka likuma prasībām. Šādi pierādījumi ir spēkā neesoši un nav izmantojami pierādīšanā. Savukārt, pārējās pavadzīmes, kas ir atzīstamas par dokumentiem, nav attiecināmas uz prasītāju, jo tās ir parakstījuši atbildētājs un citas personas, kas nav prasītājs. Tas nozīmē, ka atbildētājs nav pierādījis savu pretprasību un tā ir atzīstama par nepamatotu.

Tiesību doktrīnā ir nostiprināta atziņa, ka atbildētājam ar saviem iebildumiem nav jāatspēko to apstākļu esamība, kurus prasītājs nav pierādījis. No minētā principa izriet, ka atbildētājs ir tiesīgs prasību vienkārši noliegt, nepamatojot to ar attiecīgiem pierādījumiem līdz brīdim, kamēr prasītājs nav iesniedzis pierādījumus savas prasības pamatotībai. Tādējādi pierādīšanas princips (*onus probandi*) uz atbildētāju tiek pārcelts ar brīdi, kad prasītājs pierādījis savu prasību (*Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 174.lpp.*). Tā kā atbildētājs nav pierādījis savu pretprasību, prasītājam nav pienākums pierādīt savu iebildumu pamatotību.

Pretprasībā atbildētājs lūdz atzīt par izpildītu saistību, kas izriet no prasītāja 2019.gada 5.jūlija rēķina Nr.55-011 par kopējo summu 54 496,66 *euro*. Šāds atbildētāja prasījums ir nepamatots arī apstāklī, ka prasības pieteikumā un tā grozījumos prasītājs norādījis, ka minētais rēķins nav apmaksāts tikai 9 935,25 *euro* apmērā (pamatparāds). Tieši par šo summu starp pusēm pastāv strīds, jo atbildētājs norāda, ka parāds 9 935,25 *euro* apmērā ir apmaksāts ar 2019.gada 8.jūlija rēķinu Nr.013-LVS2019, 2019.gada 9.jūlija rēķinu Nr.014-LVS2019 un 2019.gada 10.jūlija rēķinu Nr.017-LVS2019. Prasītājs savai prasībai jau ir pievienojusi zvērināta tiesu izpildītāja aktu, kurā fiksēts apstāklis, ka atbildētājs vairākas reizes haotiski ir sūtījis minētos rēķinus prasītājam, jo rēķinos konstatētas pozīcijas, kas neattiecas uz prasītāju. Piekrītot šim apstāklim, atbildētājs izstādīja jaunus rēķinus par mazāku summu, izņemot no tiem nepamatotās pozīcijas, kas neattiecas uz prasītāju. Ar savu pretprasību atbildētājs mēģina panākt, lai prasītājs apmaksā preces un materiālus, ko nekad nav saņēmis un nav izmantojis būvdarbu veikšanai. Atbildētājs nav pierādījis, ka prasītājs ir saņēmis pavadzīmju projektos norādītās preces un materiālus pilnā apmērā, turklāt jāņem vērā fakts, ka nevienu no šīm pavadzīmēm prasītājs (un pat atbildētājs) nav parakstījis (lietas 164.-167.lapa).

[6] Tiesas dokumenti pusēm piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā. Tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1}pantam, pusēm ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, par viņiem nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti (lietas 1., 5., 35.-39., 41., 60.-62., 64.-66., 107.-110., 140., 141., 143.-146., 148.-150., 157., 158., 160.-163., 168.-170.lapa).

[6.1] Prasītāja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, pārstāvis /pers. E/ (lietas 31., 32., 34., 67., 68., 111.lapa) tiesas sēdē prasību uzturēja, pretprasību neatzina. Prasītāja pārstāvis atkārtoja prasības pieteikumā, atsauksmē un paskaidrojumā minētos motīvus, papildus paskaidroja, ka būvdarbu līguma 4.2.1.punktā noteikts, ka visas izmaksas, kas attiecas uz darbu veikšanu, tai skaitā, tāmē atspoguļotās izmaksas, ceļa un sakaru izdevumi, izdevumi par darbu veikšanai nepieciešamo materiālu ir iekļautas līguma summā. Proti, uzņēmumam (prasītājam) ir tiesības pieprasīt pasūtītājam (atbildētājam) apmaksāt vai pašam iegādāties materiālus par summu ne vairāk, kā minēts tāmē. Atbildētājs izrakstījis vairākus rēķinus, kuru numuri neatšķiras, bet atšķiras tajos norādītās pozīcijas. Prasītāja pārstāvis līdz ņemt vērā līguma 4.2.1.punktu, jo, ja prasītājam būtu bijuši nepieciešami papildus būvmateriāli, viņš tos, izdarot attiecīgu ierakstu būvžurnālā būvmateriālu iegādei un piegādei, būtu pieteicis. Prasītājs šādu lūgumu nekad nav pieteicis, minētos būvmateriālus nav pieņēmis (pavadzīmes nav parakstījis). Līdz ar to, citi būvmateriāli, kurus atbildētājs iegādājās būvobjekta izbūvei, uz prasītāju nav attiecināmi, jo būvobjektā bez prasītāja strādāja arī citi uzņēmumi, un šie būvmateriāli varēja tikt iegādāti šo uzņēmumu vajadzībām.

[6.2] Atbildētāja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, pārstāvis /pers. F/ (lietas 44., 45., 58., 59., 69., 112., 138.lapa), tiesas sēdē pretprasību uzturēja, prasību neatzina, atkārtoja pretprasības pieteikumā un paskaidrojumā minētos motīvus.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē iegūtos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība par parāda piedziņu apmierināma daļēji, pretprasība par ieskaita atzīšanu noraidāma.

[8] 2019.gada 1.aprīlī atbildētājs kā pasūtītājs un prasītājs kā uzņēmējs noslēguši būvdarbu līgumu AP-005-LVS/2019. Prasītājs uzņēmies veikt daudzdzīvokļu māju, kas atrodas /adrese/, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanai nepieciešamo būvdarbu kopumu (turpmāk – darbus), visus līgumā paredzētos darbus izpildīt darbu izpildes grafikā noteiktajos termiņos. Par darbu izpildi atbildētājs apņēmies samaksāt prasītājam samaksu 435 000 *euro* apmērā, bez pievienotās vērtības nodokļa. Saskaņā ar līguma 4.2.punktu līguma summā iekļautas: 1) visas izmaksas, kas attiecas uz darbu veikšanu, tai skaitā, tāmē atspoguļotās izmaksas, ceļa un sakaru izdevumi, izdevumi par darbu veikšanai nepieciešamo materiālu (prasītājam ir tiesības pieprasīt atbildētājam apmaksāt vai pašam iegādāties materiālus par summu ne vairāk, kā minēts tāmē), tehnikas un aprīkojuma iegādi, piegādi un nomu, energo un citiem resursiem (izņemot elektrību un ūdensapgādi, ko nodrošina un apmaksā atbildētājs), atlīdzības un obligātie maksājumi, kurus piemēro vai kuri tiks piemēroti prasītāja pienākumu pienācīgai izpildei saskaņā ar līgumu un tamlīdzīgas izmaksas; 2) vispārīgās izmaksas, tai skaitā, bet ne tikai, būvlaukuma sagatavošanas, norobežošanas un apsardzes izdevumu, materiālu uzglabāšanas, būvgružu izvešanas, objekta teritorijas sakārtošanas, apdrošināšanas, bankas garantiju un tamlīdzīgas izmaksas, kā arī mērījumu, iezīmēšanas, darbu sadārdzinājuma un visi citi izdevumi, kas saistīti ar līguma izpildi; 3) izmaksas, kas saistītas ar iespējamo defektu un/vai trūkumu novēršanu; 4) prasītāja virsizdevumi un peļņa. Līguma 4.5., 4.9., 4.11.punktā puses vienojušās, ka līguma summa tiek samaksāta prasītājam pa daļām vairākos maksājumos. Kārtējais maksājums tiek veikts vienu reizi kalendārajā mēnesī 10 (desmit) darba dienu laikā pēc ikmēneša darbu pieņemšanas – nodošanas akta un būvniecības ikmēneša izpildes akta par padarītajiem darbiem abpusējas parakstīšanas un prasītāja rēķina saņemšanas. Atbildētājs maksā prasītājam tikai par faktiski izpildīto un ar abpusēji parakstītu būvniecības ikmēneša izpildes aktu nodoto darbu apjomu no līgumā noteiktajiem darbiem. Atbildētājam ir tiesības no prasītājam maksājamām atlīdzības summām

ieturēt summas, kas atbilst atbildētāja piegādāto materiālu summām (lietas 11.-22.lapa). Tiesa secina, ka līdzēji līgumu noslēguši atbilstoši Civillikuma 1533.pantam, jo starp līdzējiem notikusi pilnīga vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām ar nolūku savstarpēji saistīties.

Prasītājs veicis būvdarbu līgumā noteiktos darbus un saskaņā ar līguma 7.5.punktu iesniedzis atbildētājam darbu izpildes aktus par 2019.gada jūnijā veiktajiem darbiem. Saskaņā ar līguma 7.6.punktu atbildētājs darbu izpildes aktus apstiprinājis un prasītājs saskaņā ar līguma 4.5., 7.10.punktu 2019.gada 5.jūlijā sagatavojis rēķinu Nr.55-011 par kopējo summu 74 588,11 *euro*, rēķina apmaksas termiņš noteikts līdz 2019.gada 12.jūlijam (lietas 23.-25.lapa). Atbildētājs veicis divus maksājumus par kopējo summu 28 072,83 *euro*, un proti, 2019.gada 12.jūlijā maksājumu 18 072,83 *euro* apmērā un 2019.gada 17.jūlijā maksājumu 10 000 *euro* apmērā. Tāpat, izmantojot ieskaitu, pušu starpā dzēstas parādsaistības 36 580,03 *euro* apmērā (lietas 5.-8., 41.-43., 72.-76., 115., 116., 164.-167.lapa). Strīds starp pusēm par attiecīgo naudas summu samaksu un ieskaita veikšanu nepastāv. Tādējādi, starp pusēm pastāv strīds par naudas summas 9 935,25 (74 588,11 *euro* – 28 072,83 *euro* – 36 580,03 *euro*) *euro* apmērā piedziņu vai arī par šīs naudas summas ieskaitu.

[9] Tiesa uzskata, ka prasība par pamatparāda 9 935,25 *euro* apmērā piedziņu ir apmierināma, jo rēķina apmaksā ieskaits veicams 36 580,03 *euro* apmērā, kas izriet no 2019.gada 8.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 22 667,25 *euro* apmērā, 2019.gada 9.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.014-LVS2019 par kopējo summu 6 003,38 *euro* apmērā un 2019.gada 10.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 7 909,40 *euro* apmērā (lietas 55., 83., 84., 97.-99., 103., 104., 117.-119.lapa). Par 2019.gada 9.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.014-LVS2019 par kopējo summu 6 003,38 *euro* apmērā strīds starp pusēm nepastāv (lietas 55., 83., 84.lapa).

Tiesa par pamatotiem atzīst 2019.gada 8.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 22 667,25 *euro* apmērā un 2019.gada 10.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 7 909,40 *euro* apmērā. Lai arī šos rēķinus puses nav parakstījušas, tie ir spēkā esoši, jo prasītājs šos atbildētāja izrakstītos rēķinus ir atzinis un izpildījis – veicis ieskaitu. Saskaņā ar Civillikuma 1488.panta 1.punktu darījumam (konkrētajā gadījumā – rēķinam), ko izpildījušas abas puses, ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts (parakstīts).

[10] Atbildētāja paskaidrojumi par iemesliem, kādēļ tas samazināja divu no trīs rēķiniem materiālu pozīcijas un attiecīgi arī kopējo rēķinu summu, tiesas ieskatā nav ticami. Un proti, atbildētājs paskaidro, ka rēķinos norādītās preces un rēķinu summas samazināja, jo prasītājam bija finansiālas grūtības un prasītājs atbildētājam bija pieteicis šādu lūgumu (ko prasītājs savukārt noliedz un atbildētājs pierādījumus šiem saviem apgalvojumiem nav piestādījis), ar norunu, ka atlikušo summu prasītājs atbildētājam samaksās nekavējoties nākamajā mēnesī. Šāds atbildētāja rīcības izskaidrojums, izņemot no rēķiniem preces un samazināt rēķinu summas, vienojoties, ka prasītājs (kuram, turklāt kā norāda atbildētājs, ir finansiālas grūtības) tās samaksās nekavējoties nākamajā mēnesī, turklāt neesot par to nekādam dokumentētam pierādījumam, ir pretējs loģikai. Turpretī loģiska un pamatota rīcība būtu nevis preču nosaukumu, to daudzuma, cenas un summas izslēgšana no rēķiniem, bet gan, pieņemot, ka prasītājam ir grūtības ar rēķinu apmaksu, to samaksas vēlāka termiņa noteikšana. Šāda atbildētāja rīcība, tiesas ieskatā, jau pati par sevi pierāda, ka atbildētājs faktiski ir atzinis, ka no rēķiniem izslēgtās preces prasītājam nav piegādājis un attiecīgi samazinājis arī piestādīto rēķinu summu.

Turklāt, pretrunā atbildētāja paskaidrojumiem (atbildētājs sākotnēji piekrita samazināt pavadzīmju summu, bet, kad pie konkrētas vienošanās puses nenonāca, izrakstīja prasītājam pavadzīmes par visu summu, kuru bija iztērējis būvmateriālu piegādei objektam) ir arī izrakstīto un prasītājam iesūtīto rēķinu hronoloģija. Rēķinu izrakstīšanas apstākļi norāda tieši uz pretējo. Un proti, sākotnēji atbildētājs izrakstīja un iesūtīja prasītājam rēķinus ar lielākām preču pozīcijām, to daudzumu, cenu un kopējo summu un tad šīs preču pozīcijas, daudzumu, cenas un kopējo summu pakāpeniski samazināja, nevis otrādi, kā norāda atbildētājs, ka piestādīja rēķinus par mazāk precēm un mazākām summām un beigās rēķinus par visu preču un visas summas samaksu. Atbildētājs izrakstīja un 2019.gada 12.jūlijā plkst. $12.^{16}$ iesūtīja prasītājam 2019.gada 8.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 32 307,50 *euro* un 2019.gada 10.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 18 204,40 *euro*; tad izrakstīja un 2019.gada 16.jūlijā plkst. $11.^{55}$ iesūtīja prasītājam 2019.gada 8.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 24 854,40 *euro* un 2019.gada 10.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 15 040,96 *euro*; tad izrakstīja un 2019.gada 16.jūlijā plkst. $16.^{02}$ iesūtīja prasītājam 2019.gada 8.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 22 667,25 *euro* un 2019.gada 10.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 12 383,30 *euro*; un visbeidzot izrakstīja un 2019.gada 16.jūlijā plkst. $17.^{30}$ iesūtīja prasītājam 2019.gada 10.jūlija rēķinu (pavadzīmi) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 7 909,40 *euro* (lietas 77.-104.lapa).

Rēķinu iesniegšanas apstākļi pierāda to, kas norādīts jau prasītāja paskaidrojumos, ka atbildētājs vairākas reizes haotiski sūtīja rēķinus prasītājam, prasītājs rēķinos konstatēja pozīcijas, kas neattiecas uz viņu, par ko informēja atbildētāju. Piekrītot tam, atbildētājs piestādīja jaunus rēķinu variantus, gala rezultātā piestādīja rēķinus par mazākām summām, izslēdzot no rēķiniem nepamatotās preču pozīcijas, kas neattiecas uz prasītāju. Līdzīgi kā tas noteikts Civillikuma 1508., 1509.pantā, saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Divpusēji darījumi, kas uzliek kādus pienākumus abām pusēm, šaubu gadījumā iztulkojami tam par ļaunu, kurš attiecīgā gadījumā ir kreditors un kuram tādēļ vajadzēja izteikties skaidrāk un noteiktāk.

Turpretī 2019.gada 8.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.013-LVS2019 projekti par kopējām summām 32 307,50 *euro* un 24 854,40 *euro* (lietas 46.-49., 53., 54., 79.-82., 89.-92., 120., 121.lapa) un 2019.gada 10.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.017-LVS2019 projekti par kopējām summām 18 204,40 *euro*, 15 040,96 *euro* un 12 383,30 *euro* (lietas 85.-87., 93.-95., 100., 101.lapa), kā arī atbildētāja sākotnējiem paskaidrojumiem un pretprasībai pievienotais 5 (piektais) 2019.gada 10.jūlija rēķina (pavadzīmes) Nr.017-LVS2019 projekts par kopējo summu 16 185,78 *euro* (lietas 50.-54., 122., 123.lapa), kurš turklāt prasītājam nemaz nav bijis nosūtīts, nav pamatoti, tiem nav pierādījumu nozīmes. Tie ir atspēkoti ar iepriekš aprakstītajiem, izanalizētajiem to izgatavošanas un iesniegšanas prasītājam apstākļiem. Savukārt atbildētāja piestādītās pavadzīmes par preču iegādi no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums C/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums D/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums E/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums F/ un sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums G/ (lietas 124.-135.lapa) pierāda dažādu preču iegādi, nevis to, ka visas šīs preces tika nodotas prasītājam. Kā to tiesa ir norādījusi jau iepriekš, pierādījumi ir iesniegti tikai par to preču piegādi, kuras atspoguļotas 2019.gada 8.jūlija rēķinā (pavadzīmē) Nr.013-LVS2019 par kopējo summu 22 667,25 *euro* apmērā, 2019.gada 9.jūlija rēķinā (pavadzīmē) Nr.014-LVS2019 par kopējo summu 6 003,38 *euro* apmērā un 2019.gada 10.jūlija rēķinā (pavadzīmē) Nr.017-LVS2019 par kopējo summu 7 909,40 *euro* apmērā (lietas 55., 83., 84., 97.-99., 103., 104., 117.-119.lapa).

Tāpat, tiesa uzskata, ka atbildētāja paskaidrojumā minētais par to, ka būvmateriālu iegāde (pretēji līguma nosacījumiem) ir bijusi tikai viņa brīva griba un pretimnākšana prasītājam, kurš līdzekļu trūkuma dēļ pats nespēja tos iegādāties, ir nepatiess apgalvojums un apstāklis, ka prasītājam būtu bijušas finansiāla rakstura grūtības nav pierādīts, jo atbildētāja pienākums pēc prasītāja pieprasījuma iegādāties būvmateriālus noteikts pušu noslēgtā būvdarbu līguma 4.2.1.punktā.

[11] Tiesa uzskata, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams pamatparāds 9 935,25 *euro* apmērā, jo atbildētājs nav pildījis savas saistības, nav pienācīgi un savlaicīgi veicis maksājumus. Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, [..].

Tādējādi, atbildētājs nav ievērojis Civillikuma 1828.panta prasības, ka, ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu. Atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, t.i., prettiesīgi novilcinājis saistības izpildīšanu, jo saskaņā ar Civillikuma

1652.panta pirmās daļas 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai ar līgumu.

Ņemot vērā, ka starp pusēm noslēgts uzņēmuma līgums, tad, atbilstoši Civillikuma 2223.pantam, tiklīdz pasūtījums izpildīts un atzīts par labu, pasūtītājam (atbildētājam) jāsamaksā uzņēmējam (prasītājam) norunātā maksa. Saskaņā ar Civillikuma 1590.pantu katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu. Šajā gadījumā atbildētājs nav veicis savu no uzņēmuma līguma izrietošo saistību izpildi, proti, nav veicis pilnu rēķina samaksu, tādējādi pieļaujot nokavējumu.

Savukārt pretprasība par ieskaita atzīšanu ir noraidāma, jo prasības par pamatparāda piedziņu apmierināšana pilnīgi izslēdz pretprasības apmierināšanu.

[12] Prasība daļā par līgumisko nokavējuma procentu piedziņu apmierināma daļēji.

[12.1] 2019.gada 22.jūlijā prasītājs izgatavojis paziņojumu, ka tas, saskaņā ar līguma 10.3.3.punktu (proti, 10 (desmit) darba dienas iepriekš rakstiski paziņojot pasūtītājam) vienpusēji atkāpjas no līguma, jo pasūtītājs (atbildētājs) kavē līgumā paredzētos maksājumu veikšanas termiņus ilgāk kā 10 (desmit) darba dienas (lietas 26.lapa) un arī atbildētājs, bet 2019.gada 23.jūlijā izgatavojis paziņojumu, kas tas savukārt, saskaņā ar līguma 10.1.5.punktu (proti, 5 (piecas) darba dienas iepriekš rakstiski paziņojot uzņēmējam) vienpusēji atkāpjas no līguma, jo uzņēmējs (prasītājs) ilgstoši un sistemātiski kavē līgumā noteikto būvdarbu veikšanas kalendāro grafiku (lietas 27.lapa).

Puses pierādījumus par paziņojumu nosūtīšanu un saņemšanu nav piestādījušas, tanī pašā laikā nav arī apstrīdējušas, ka šādus paziņojumus viena no otras ir saņēmušas. Līdz ar to, atbilstoši līguma 12.4.punktā noteiktajam (lietas 21.lapa) tiesa prezumē, ka paziņojumi izsūtīti to izgatavošanas dienā (tas norādīts arī prasītāja brīdinājumā atbildētājam (lietas 28.-30.lapa)) un puses viena otras sūtītos paziņojumus ir saņēmušas 4 (ceturtajā) dienā pēc to nosūtīšanas, jo pierādījumus, ka sūtījumus tās saņēmušas agrāk, puses nav piestādījušas. Tādējādi prasītāja 2019.gada 22.jūlija paziņojumu atbildētājs saņēmis 2019.gada 26.jūlijā, kas nozīmē, ka līgums no prasītāja puses izbeigts 2019.gada 10.augustā, un atbildētāja 2019.gada 23.jūlija paziņojumu prasītājs saņēmis 2019.gada 27.jūlijā, kas nozīmē, ka līgums no atbildētāja puses izbeigts 2019.gada 3.augustā.

Puses viena otras paziņojumus par līguma vienpusēju izbeigšanu nav apstrīdējušas un tiesa secina, ka pušu 2019.gada 1.aprīlī noslēgtais būvdarbu līgums AP-005-LVS/2019 izbeigts ar 2019.gada 3.augustu. Saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu vienpusēja atkāpšanās no līguma pielaižama, jo tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

[12.2] Prasītājam ir tiesības saņemt no atbildētāja līgumiskos nokavējuma procentus, jo atbilstoši līguma 9.2.punktam atbildētājs gadījumā, ja tas nepamatoti pieļāvis jebkuru līgumā noteikto maksājuma termiņa nokavējumu, apņēmies maksāt prasītājam līgumiskos nokavējuma procentus 0,1 procenta apmērā no nokavētā maksājuma summas par katru maksājuma kavējuma dienu, sākot ar pirmo maksājuma kavējuma dienu, līdz dienai (ieskaitot), kad tas (atbildētājs) ir veicis pilnīgu nokavēto maksājumu samaksu (lietas 20.lapa). Lietā ir nodibināts, ka atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, t.i., prettiesīgi novilcinājis saistības izpildīšanu, un parādnieka nokavējums ar visām tā sekām (tajā skaitā, pienākumu maksāt līgumiskos nokavējuma procentus) iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai ar līgumu.

Tanī pašā laikā, prasība daļā par līgumisko nokavējuma procentu piedziņu apmierināma daļēji, jo tiesības prasīt un attiecīgi arī pienākums maksāt līgumiskos nokavējuma procentus izbeidzas pilnīgi ar galvenās saistības izbeigšanos (Civillikuma 1762.panta 1.punkts). Kā 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-644/2013 norādījis Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments, ja tiek izmantotas pielīgtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats pielīgto procentu [..] aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās. Līgumiskie procenti [..] gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt.

Tātad prasītāja tiesības prasīt un atbildētāja pienākums maksāt līgumiskos nokavējuma procentus bija par laika periodu no 2019.gada 12.jūlija (rēķinā noteiktā samaksas termiņa) līdz 2019.gada 3.augustam (līguma izbeigšanas brīdim), t.i., par 22 dienām, un līgumiskie nokavējuma procenti sastāda 218,58 (9 935,25 *euro* x 0,1% x 22 dienas) *euro*.

[12.3] Savukārt par laika periodu no 2019.gada 3.augusta (līguma izbeigšanas brīža) līdz 2019.gada 11.decembrim (prasībā norādītajam termiņam), t.i., par 130 dienām, nosakāmi likumiskie nokavējuma procenti – 8 procenti gadā no pamatparāda summas, jo kā atzīts jau minētā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-644/2013 6.7.punktā „[..] prasot piedzīt līgumiskos procentus, tiek izvirzīts prasījums, kas apmēra ziņā ietver prasījumu par likumisko procentu piedziņu."

Likumiskie nokavējuma procenti par minēto laika periodu sastāda 283,09 (8/100/365 x 9 935,25 *euro* x 130 dienas) *euro*.

Prasītāja tiesības no paša kapitāla saņemt likumiskos nokavējuma procentus nosakāmas, jo atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, t.i., prettiesīgi novilcinājis saistības izpildīšanu. Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu, 1765.panta otro un trešo daļu procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs. Likumisko procentu apmērs par tāda naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par [..] pakalpojuma sniegšanu, ir astoņi procentpunkti virs procentu pamatlikmes gadā. Procentu pamatlikme ir galējā procentu likme, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās. Attiecīgā pusgada pirmajā kalendāra dienā spēkā esošo procentu pamatlikmi piemēro sešus turpmākos mēnešus.

Par laiku pēc 2019.gada 11.decembra un līdz sprieduma taisīšanai likumiskie nokavējuma procenti nav nosakāmi, jo prasītājs šādu prasību nav cēlis, savukārt tiesa vadās no Civilprocesa likuma 192.panta prasībām, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

[13] Tiesa secina, ka atbildētāja parādsaistības pret prasītāju sastāda – neatmaksātais pamatparāds 9 935,25 *euro* apmērā, līgumiskie nokavējuma procenti 218,58 *euro* apmērā un likumiskie nokavējuma procenti 283,09 *euro* apmērā, kopā 10 436,92 *euro*.

[14] Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka tiesai, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tā rezolutīvajā daļā jānorāda arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Judikatūrā *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 14.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-75, 2009.gada 25.novembra lēmumu lietā Nr. SPC-111, 2013.gada 26.aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-1106)* pausts viedoklis, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesai minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, ir pienākums neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus. Sprieduma nepildīšana, citam pienākošās summas paturēšana pie sevis, nozīmē sveša kapitāla lietošanu, par ko pēc likuma pienākas procentu samaksa.

Ievērojot minēto, kā arī Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 29.janvāra lēmumā lietā Nr. SKC-1331/2016 paustās atziņas, ka: „[..] sprieduma izpildes nokavējums izpildes stadijā rodas, ja piespriestie naudas maksājumi nav veikti sprieduma labprātīgas izpildes noteiktajā termiņā. Šādos gadījumos procentu maksāšanas pienākuma izpilde sākas ne ātrāk kā brīdī, kad spriedums stājies likumīgā spēkā un notecējis termiņš tā labprātīgai izpildei", ir nosakāmas prasītāja tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos (astoņus procentpunktus virs procentu pamatlikmes – galējās procentu likmes, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās

refinansēšanas operācijās) procentus gadā no piedzītās (ar spriedumu tiek radīta jauna saistība, kādēļ procenti nosakāmi no visas piedzītās summas) prasības summas – 10 436,92 *euro*, par laiku no dienas, kad beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civillikuma 1763.pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu, 41.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta „c" apakšpunktu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 40.panta pirmo daļu no atbildētāja, par labu prasītājam, piedzenami lietā samaksātie tiesas izdevumi, un proti: samaksātā valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā, 622,75 *euro* apmērā (520 *euro* plus 3,2 procenti no sākotnējās prasības summas (10 322,72 *euro*), kas pārsniedz 7 114 *euro* (konkrētajā gadījumā – 3 208,72 *euro*), kā arī pārmaksātās valsts nodevas daļa 0,07 *euro* apmērā, jo pēc prasības summas palielināšanas (pievienojot procentus), palielinājies arī piedzenamās valsts nodevas apmērs) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,20 *euro* apmērā, kopā 625,95 *euro* (lietas 9., 10.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 36.panta pirmo daļu, 42.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta „c" apakšpunktu no atbildētāja, jo prasītājs no tās samaksas valsts ienākumos atbrīvots ar likumu (Civilprocesa likuma 36.panta otrā daļa)), valsts ienākumos piespriežama valsts nodevas daļa par procentu pievienošanu 3,58 (626,33 – 622,75) *euro* apmērā (lietas 9.lapa).

Valsts nodevas apmērs saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „c" apakšpunktu ir 626,33 *euro* (par prasību, kas novērtējama naudas summā no 7 115 *euro* līdz 28 457 *euro*, 520 *euro* plus 3,2 procenti no apmierinātās prasības summas (10 436,92 *euro*), kas pārsniedz 7 114 *euro*) (konkrētajā gadījumā – 3 322,92 *euro*)).

Savukārt atbildētāja samaksāties tiesas izdevumi: samaksātā valsts nodeva par prasību, kas nav jānovērtē, 70 *euro* apmērā un ar lietas vešanu saistītie izdevumi 5,37 *euro* apmērā, kopā 75,37 *euro* (lietas 136., 137.lapa); un ar lietas vešanu saistītie izdevumi: izdevumi advokāta palīdzības samaksai, 968 *euro* apmērā (lietas 172., 173.lapa), kopā 1 043,37 *euro*, no prasītāja nav piedzenami, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 44.panta otro un trešo daļu samaksātos tiesas un ar lietas vešanu saistītos izdevumus no otras puses tiesa piespriež tikai tai pusei, kuras labā taisīts spriedums.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, taisot spriedumu, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187., 191., 192., 193., 195.pantu, tiesa

NOSPRIEDA

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par parāda piedziņu apmierināt daļēji.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pretprasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par ieskaita atzīšanu noraidīt.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 9 935,25 (deviņi tūkstoši deviņi simti trīsdesmit pieci *euro* 25 centi) *euro* apmērā, līgumiskos nokavējuma procentus 218,58 (divi simti astoņpadsmit *euro* 58 centi) *euro* apmērā un likumiskos nokavējuma procentus 283,09 (divi simti astoņdesmit trīs *euro* 9 centi) *euro* apmērā, kopā 10 436,92 (desmit tūkstoši četri simti trīsdesmit seši *euro* 92 centi) *euro*, kā arī samaksātos tiesas izdevumus 625,95 (seši simti divdesmit pieci *euro* 95 centi) *euro* apmērā, kopā 11 062,87 (vienpadsmit tūkstoši sešdesmit divi *euro* 87 centi) *euro*, nosakot tiesības saņemt likumiskos (astoņus procentpunktus virs procentu pamatlikmes – galējās procentu likmes, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās) procentus gadā no piedzītās prasības – 10 436,92 *euro*, summas par laiku no dienas, kad beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Prasītājam piekrītošo naudas summu samaksa veicama sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, norādītajā kredītiestādes – akciju sabiedrības /Nosaukums I/, kontā Nr./konta numurs/.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā valsts nodevas daļu par procentu pievienošanu 3,58 (trīs *euro* 58 centi) *euro* apmērā.

Valsts labā piedzītā valsts nodeva maksājama Valsts kases, reģistrācijas Nr.90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, norādot maksājuma mērķi: valsts nodeva civillietā Nr. C 29454719.

Maksājuma dokuments par valsts nodevas samaksu valsts labā, sprieduma labprātīgas izpildes termiņā, iesniedzami Rēzeknes tiesā.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasību daļā par līgumisko nokavējuma procentu 1 008,49 (viens tūkstotis astoņi *euro* 49 centi) *euro* apmērā piedziņu noraidīt.

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2021.gada 9.septembra, apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā.

Tiesnesis A.Jonikāns